216

Nagyvárad, 1907. XII évfolyam ~~215.~~ szám. Vasárnap, szeptember 22.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre --- --- --- 16 kor.
Negyedévre --- --- --- 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre --- --- --- 20 kor
Negyedévre --- --- --- 5 «
Vidékre postán szállitva:
Egész évre --- --- --- 24 kor.
Negyedévre --- --- --- 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apácza-utcza 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 21.

Az épitőiparosok vándorgyülése.

A magyarországi munkások szociális mozgalma tagadhatatlanul legérzékenyebben érintette az épitőipart. Az épitkezési ipar körébe tartozó munkások kezében legerősebb fegyvernek bizonyult a sztrájk s ezzel el is érték azt, hogy ma már körülbelül 30 százalékkal emelkedtek a munkabérek. Ez még nem volna olyan nagy dolog, mert végre is mindenki annyira értékeli a saját munkáját, amennyire akarja. Az azután más kérdés, hogy észszerü-e ezáltal mindennek a megdrágitása, amelynek sulyát a munkások legalább is annyira érzik, mint a társadalom bármely más osztálya.

De ha az épitőmunkások kezében volt is legerősebb fegyver a sztrájk, az sem tagadható, hogy ezzel a fegyverrel ők éltek vissza a legjobban.

Az épitőiparnál utóbb előfordult sztrájkok legtöbbje már nem bérharc volt, hanem a vezetők hatalmi tultengésének a kifolyása, amelynél a tömegnek vajmi kevés köze volt a sztrájk okához, s a legtöbbször a párttitkár önkényéből kifolyó jelszóra kellett vakon engedelmeskedniök.

Csak gondoljunk vissza a mult évben Nagyváradon lezajlott nyolc hetes kőmüves sztrájkra s hogy miért kellett ekkor 7—8 száz embernek két hónapon keresztül tétlenül állani a legkedvezőbb dologidőben.

Az ilyen oknélküli munkabeszüntetések, boykottok hivták életre a munkaadók, az épités körébe tartozó iparosok között az egyesülést, közérdekeik megvédésére, a közös ellenség, a szociálista tulkapások, a szociálista bujtogatások romboló munkájának meggátlására.

Az akció reakciót szült.

Az épitőiparosok a munkásszervezetekkel szemben szintén szervezetbe léptek, hogy egyöntetü eljárással, mint hü szövetségesek, anyagi és erkölcsi téren támogassák egymást az épitő ipar körén belül.

Az ország majd minden nagyobb pontján megalakultak ilyen célból az épitő ipari szövetségek, s hogy a szétforgácsolt erők nagyobb sulylyal birjanak a kitüzött cél elérésére, megalakitották a »Magyar Épitőiparosok Országos Szövetségét«, amely ma és holnap Nagyváradon tartja első kongresszusát.

Az ország minden vidékéről idesereglett szövetségi tagok, épitőiparosok mostani tanácskozásának programmpontjaiból látszik, hogy komoly akcióra készülnek érdekeik védelmében s nem kicsinylik a sajnos, velük szemben álló munkás tábor erejét s olyan módokat keresnek, amelyek alapján a jövőben megszüntessék az épitőipar egészséges fejlődését gátló bajokat.

A legfőbb erőt az összetartásban látják, s megfelelő klauzulákkal akarják ezt biztositani. A munkáskérdést akként akarják megoldani, hogy a szövetségi tagok csakis a szövetség kötelékébe tartozó iparosoknak adhassanak munkát, sőt még az anyag beszerzésére is befolyást akarnak gyakorolni az által, hogy a kartellben levő nyersanyag szállitók csak szövetségi tagnak adjanak anyagot.

Fontosabb ennél az a törekvésük, hogy kötelezőleg kimondják, miszerint az összes szövetkezeti tagok a munkavállalati szerződésben kikötik, hogy sztrájk, bojkott, munkazárlat vis majort képez, továbbá az épittető fél a többi ipari munkát is csak a szövetség tagjaival köteles végeztetni; ellenesetben a vállalkozó jogosult minden kártérités nélkül visszalépni a munkától és a teljesitett munka értékén felül kártérítésre is van igénye.

Ha ezt kötelezőleg kimondják s ke-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kazinczy Ferenc.

Tiszántuli, kivált pedig biharmegyei emberrel ne nagyon próbáljon senki vitatkozni afelől, hogy az ország melyik részében beszélik legtisztábban a magyar nyelvet? Ezt a dolgot csak vita tárgyává is tenni becsületsértés számba megy errefelé. Hát hol van tisztább magyarság, mint Biharország széles alföldjén?

A magyar nyelv szépsége, ereje itt virult ki mai csodás gazdagságában. Itt születtek azok a nagy alakjai irodalomtörténetünknek, kik a magyar nyelvet az európai nyelvekkel egy rangra emelték, sőt oly magaslatra fejlesztették, hogy egyben-másban nem egy modern nyelvet meg is halad. Nincs nyelv, mely a bájt és az erőt annyira egyesiteni tudná, amely annyira alkalmas volna a hatalmas érzelmeket hullámzásba hozó, tömegeket megmozgató szónoklatokra, érzelmes költeményekre, tudományos munkákra egyaránt, mint a magyar nyelv. És a magyar nyelvnek ezt az erejét és szépségét Biharmegye szülöttei fejlesztették ki: Pázmány Péter, Kazinczy Ferenc és Arany János.

Arany szobra után ime most Kazinczyéra került a sor. A kis Érsemjén község országos ünnepély szinhelye lesz s a magyar nyelvujitás apostolának szobra előtt a kis Érsemjén fog hódolni a magyar tudományos és irodalmi világ.

Kazinczy nagyságát méltatni fölösleges dolog volna. Irodalomtörténeti kézikönyveinkből mindnyájunk emlékezetében van még és emlékezetünkben van az is, hogy amit leckének el kellett olvasni Kazinczy müveiből, azt elolvastuk, de aztán siettünk félretenni.

Kazinczy nagyságát nem is lehet egyes irodalmi alkotásaiból megitélni. Nincs olyan irodalmi müfaj, melyben nála nagyobbat más nem alkotott volna. Még az irodalomtörténet által legjobban kiemelt epigrammái is olyanok, hogy ma már nem érezzük azoknak a maguk korában gyakorolt nagy hatását. Valahogy eltávoldtunk egymástól, elavultnak érezzük müveit és nem akkor olvassuk, mikor irodalmi élvezetet akarunk magunknak szerezni. Inkább a tudós buvárkodásának, mint az olvasóközönség érdeklődésének képezik tárgyát. És mégis Kazinczy a magyar irodalomnak egyik legkimagaslóbb alakja, akinek jelentősége elhat messze századokon keresztül.

Magyar mivoltunk és a magyar nyelv európai szinvonala egyaránt hiányosak volnának Kazinczy nélkül. A magyarságért és a magyar nyelvért folytatott küzdelmei a maguk egészében olyan jelentőségüek, amelyeknek más irodalomban párját találni nem lehet. Egy század sem telt el Kazinczy halála után és ime, az ő nyomában az ő általa kijelölt uton haladva, a magyar nyelv és a magyar irodalom a fejlődésnek soha nem remélt fokát érte el, méltó versenyző társa lett az európai müvelt nyelveknek és irodalmaknak. Kazinczy a magyar irók és a magyar irodalmi nyelv atyja: nevelt irókat és azoknak kész irodalmi nyelvet adott rendelkezésükre.

Ha valakit megillet az uttörő elnevezés, az valóban Kazinczy.

Apostol volt, nem hiába eredt a magyar nyelv apostolainak szülőföldjéből, Biharmegyéből.

Nemcsak irodalmi téren küzdött a magyar nyelvért: ő volt az első, aki a magyar nyelvnek szigoruan kötelező oktatását kivánta az összes magyarországi iskolákban. Az idegen nyelvek tudásának nagy hasznát elismeri, de azért »szemeink mindenek felett oda legyenek függesztve, hogy a magyar legyen az első és közönséges (általános) és hogy azt a német, tót, rác és oláh gyermek egyaránt tanulja, valahol csak benne mód vagyon. Hol lennénk ma,

Sz. Kocsis János katonai és polgári szabó, Rákóczy-ut Orsolya apácák zárdája alatt.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü uri közönséget, hogy megérkeztek a **legszebb őszi ujdonságok**, amik csak szövetekben kigondolhatók; nálam készülnek a legszebb és legjobb egyenruhák, ugyszintén polgári öltönyök igen sikkes szabással egyszersmind üzletemben készülnek **uri alsó kelengyék a legfinomabb köpper rumburgi és angol zefirekből** mérték szerint bámulatos pontossággal.

Kiváló tisztelettel *Sz. Kocsis János.*

resztül is viszik, az épitők minden eshetőséggel szemben biztositva vannak s a sztrájkok csak a megrendelőnek okozhatnak kárt.

Egyik kiemelkedő mozzanata lesz a vándorgyülésnek a napirend negyedik pontja, amely szerint az általános kötelező nyugdijtörvény létesitése iránt felirnak a kormányhoz. Rég óhajtott nemes eszme. Az ipar mai nyomasztó viszonyai között, különösen a kisiparosnak, a napi megélhetése sincsen biztositva, s vajmi kevésnek jut osztályrészül, hogy szorgalmas munkájából öreg napjaira is takarékoskodhassék. A kötelező nyugdijbiztositásból azonban egyelőre semmisem lesz, de már a kérdés felszinen tartása is elismerést érdemel.

Politikai vonatkozását sem lehet figyelmen kivül hagyni a szövetség ezen vándorgyülésének, amennyiben az ország politikai helyzetét célozza megbolygatni azon inditvány, hogy az ország iparosai alakitsák meg az *iparosok politikai pártját* s ezt azzal indokolja, hogy az országos politikának az ország összes ipari érdekeit eminens veszedelemmel fenyegető törekvésének ellensulyozása teszi szükségessé az iparos-párt létesitését.

Ugy látszik, hogy az inditványozó még mindég Kristóffy idejébe képzeli magát, mikor az iparosság ellenségeinek a malmára hajtották a kormánykörökben a vizet.

Az iparosok érdekei a kormányoknál soha sem lettek ugy megvédve, amint kellett volna, ez igaz; lehet, hogy most sem elégitik ki az uj ipartörvény-tervezet az iparosok érdekeit; de miként hangzik ez az indokolás azután a riadó taps után, amivel elismerését fejezte ki az országos iparos kongresszus Pécsett Szterényi államtitkár beszéde iránt, amely a kormány jövendő iparpolitikáját tárta fel.

S éppen a mostani, nehéz politikai viszonyok között hazafias dolog-e, helyénvaló-e egy társadalmi osztálynak uj politikai pártalakulással még bonyolultabbá tenni a politikai helyzetet s ezáltal is a magyar ipar legnagyobb ellenségének: Ausztriának szerezni örömet.

A magyar iparosságnak ugy számbeli nagyságánál, mint értelmi fokánál, józan gondolkodásánál és mindenkor tapasztalt hazafiságánál fogva érvényesiteni kell jogait, akaratát a nemzet politikai életében is, de erre van és lesz mód a mai politikai pártok keretében is s az uj iparos párt alakitását kedvezőbb politikai konstellációk mellett keresztül viheti a jövőben.

Különben üdvözöljük a kongresszus tagjait városunk falai között. Tanácskozásaikban legyen irányadó az igazság és méltányosság s határozataik hozzák meg az óhajtott békét munkaadó és munkás között. Igy fakad áldás a kongresszus nyomán.

Vid.

Néppárti népgyülés. A héthárai kerület lelkes néppárti választói Alsószalókon ma, f. évi szeptember hó 22-én vasárnap d. u. fél 4 órakor, a plébánia telkén néppárti népgyülést tartanak a következő tárgysorozattal:

1. Elnöki megnyitó. Tartja: Gyuriss Emil orsz. képviselő.
2. A néppárt programmjáról és müködéséről. Tartja: Brestyánszky Kálmán orsz. képviselő.
3. A néppárt és a kisemberek. Tartja: Reiner József plébános.
4. Elnöki zárszó.

Politikai hirek.

A kiegyezés.

Az osztrák felfogás.

Bécsből jelentik: Némely ujságnak a kiegyezésről közölt pesszimisztikus jelentésével szemben jól értesült forrásból jelentik, hogy ez a pesszimizmus nem felel meg a dolgok állásának. A magyar miniszterek elutazása óta semmi sem változott meg a kiegyesi tárgyalás állásán s a kiegyezés létrejövetelét csak ugy tartják lehetségesnek, ha a magyarok az osztrák követeléseket teljesitik.

A kiegyezés és a Reichsrath összehivása.

Bécsből táviratozzák: Az osztrák kormányhoz közel álló körökből jelentik, hogy az osztrák kormány eltért ettől az eredeti szándékától, hogy a képviselő házat csak október végére hivja össze. Minthogy Wekerle kijelentette, hogy az október 10 én összeülő magyar képviselőháznak jelentést fog tenni a kiegyezési tárgyalások állásáról, ezért Beck elhatározta, hogy az osztrák képviselőházat is erre a napra hivja össze, hogy ő is megtehesse jelentéhét.

Ugyanezen forrásból jelentik, hogy az osztrák kormány el van készülve a kiegyezés meghiusulására s ha a kiegyezés okt. 10-ig nem jön létre, mind a két kormány törvényjavaslatot terjeszt a parlamentek elé az ez idő szerint fönálló viszonossági viszony további fönállása dolgában.

Lueger a kiegyezésről.

Bécsből jelentik: »A Deutsches Volksblatt« egy munkatársának alkalma volt Luegerrel beszélni a kiegyezésről és a polgármester a következő figyelemre méltó nyilatkozatot tette:

— Ugyan ne áltassa magát és ne üljön föl szép frázisoknak. Nincs többé kiegyezés. Az urak természetesen hamarosan megegyeztek a fogyasztási adók- és más mellékes kérdésekben, de a fő dologról nincs és nem is lehet megegyezés. A magyarok nem adnak meg egy olyan kiegyezést, a mely bár csak félig-meddig is kedvező Ausztriának; az viszont bizonyos, hogy mi reánk nézve nem kedvező kiegyezés a Reichsrathban keresztülvihetetlen. Nagy tévedés, ha a kormány azt hiszi, hogy csak az agráriusok érdekeire kell figyelemmel lennie és többséget kap a parlamentben. A dolog éppen nem ilyen egyszerü. En a leghatározottabban kijelentem, hogy a parlamentben nem fogunk megszavazni semmiféle kiegyezést, a mely reánk nézve nem minden tekintetben kielégitő. Ellene szavaznának az egész keresztény-szociálista párton kivül a szociáldemokraták és a csehek is; a mig én állok a keresztény-szociálista párt élén, semmi áron sem fogom türni, hogy megszavazzon olyan kiegyezést, amely nem minden tekintetben kedvező és e kérdésben a párt vezetését nem engedem az én kezemtől elütni.

Kossuth üdvözlése.

A Bud. Tud. jelenti, hogy a soproni függetlenségi és 48-as kör tegnapi választmányi üléséből táviratot küldött Kossuth Ferencnek

---

ha a magyar politikusok már egy századdal napjaink előtt megértik Kazinczy komoly intelmét és a magyar nyelv megfelelő oktatásáról gondoskodnak!

Méltán elégedetlenek vagyunk nemzetünk mai állapotával. De az igazság érdekében nem szabad azt sem elhallgatnunk, hogy Kazinczy müködése nélkül még ott sem volnánk, ahol ma vagyunk. A széphalmi mester, aki éveken át ült az idegen hatalom által emelt börtönben a Martinovics féle összeesküvésben való részesség miatt, voltaképpen előfutárja volt Széchenyinek. Abból a tespedésből, melyben nemcsak az irodalom, hanem az egész magyar közélet volt a 19. század elején, föl kellett rázni a magyart, ha csak nem akartunk elveszni. Maga Kazinczy sem szánt magának más szerepet, mint az ébresztőét.

— Én láttam, — irja 1814-ben, — hogy a felköltés, megrázás által kell életre kelteni az alvókat s költöttem, ráztam. A vetett mag bizonynyal teremni fog és akkor nevem áldásban lészen.

Ez Kazinczy igazi jelentősége, nagyságának igazi alapja. Nem egyes alkotásai, hanem müködésének egész eredménye után kell nagyságát megitélni. Akkor pedig Kazinczynak valóban irigylendő nagyság jutott osztályrészül, mert az ő munkálkodásának eredménye a legszebb, amit magyar ember elérhetett: a magyar nyelv és a magyar irodalom.

Itt áll most szobra előtt a magyar nyelv géniusza, a magyar irodalom kiválóságai. Mi tudjuk igazán értékelni a széphalmi mester munkásságát, mi, akik e munkásságnak immár a gyümölcseit élvezzük. Kazinczy az örökkévalóságból alátekintve, most láthatja valóra válva az ő jósigéit:

»Mi csak kezdtük a menést és életünk az irtás lelket ölő munkájában folyt el. De az igazságos maradék mindenkinek megszabja érdemlett bérét s amit hagyok, ugy hiszem, az heviteni fog sziveket, mikor már nem leszek is. Közel az idő, hogy az istenfiak lépnek a pályára s ragyogtatni fogják a magyar nevet, ami nekünk nem jutott és nem juthatott. De miénk a dicsőség, hogy el van készitve utjuk. Nem futhatnak ők, ha mi nem irtunk vala s javukra lesznek tévedéseink is, mert azokon fogják láthatni, mit kell kerülniök.

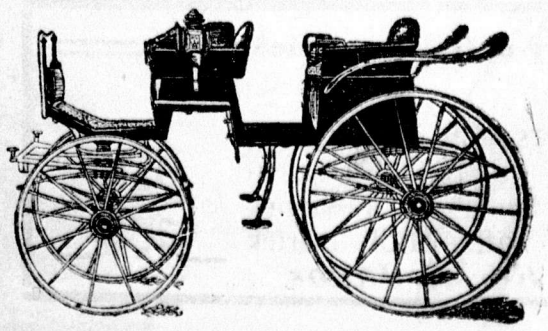

Villanyerőre berendezett kocsigyár

Vadász és Grósz Nagyvárad,

Szilágyi Dezső-utcza 6.
Helybeli és vidéki TELEFON: 445.

Ajánlják elsőrangu gyártmányu kocsijaikat, melyekből állandóan dus raktárt tartanak Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve küldetik.

E szerint a soproniak lelkesedéssel üdvözlik a kereskedelmi minisztert a kiegyezés tárgyalásakor tanusitott férfias magatartásáért s kérik, hogy a jövőben hasonló energiával védje meg az ország jogait és érdekeit. A soproniak végül annak az óhajtásoknak adnak kifejezést, hogy inkább ne legyen kiegyezés, mintsem érdekeik csorbát szenvedjenek miatta.

Kész a választási reform.

Az utóbbi napokban a választási reformot illetőleg mindenféle ellentmondó közlemények jelentek meg, melyek éppen nem feleltek meg a valóságnak. Az igazi tényállás ebben a dologban — mint a »*Pester Lloyd*« ma jelenti, a következő:

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter szilárdul el van tökélve arra, hogy a választási reform keresztülvitelére vonatkozó törvényjavaslatokat a küszöbön álló költségvetési tárgyalás folyamata alatt a képviselőház elé terjeszti. Ezek a törvényjavaslatok fel fogják ölelni az általános választási jogot és a kerületek beosztását. A belügyminiszter a javaslatok lényeges tartalma fölött már véglegesen döntött és most csak a javaslatok formulázása van hátra, mire azután azok a minisztertanács elé kerülnek és a király előzetes szankciója alá fognak terjesztetni. Azt a tervet, hogy a választói reform kérdése ankét elé vitessék, a belügyminiszter elejtette, minthogy a kérdés elméletileg és gyakorlatilag az egész világ előtt ismeretes és igy arról minden politikus meg kellett, hogy alkosa a saját véleményét. Ismételjük, hogy még csak a javaslatok fixirozása van hátra, ami rövidesen meg fog történni, ugy, hogy a törvényjavaslatok az őszszel okvetlenül a parlament elé kerülnek.

A néppárt és a szekularizáció.

Fővárosi tudósitónk jelenti: Zboray Miklós néppárti képviselő, mivel a néppártot is foglalkoztatja a református lelkészek által megindított szekularizációnális mozgalom, ma következő nyilatkozatot tette erről a kérdésről:

— Csodálatos dolog, hogy mikor az állam 3 millió koronát akar bocsátani a protestáns egyházak segélyezésére az 1848 : XX. t.-c. részbeni végrehajtása fejében, a protestáns papok nem hogy hálával fogadnák ezt, hanem még azt merik követelni, hogy a katholikus egyház vagyona elvétessék.

Ez az egész mozgalom nagyképüségből ered. Mert jól tudják a kálvinista papok, hogy mi, katholikusok sem kapjuk meg azt, ami az 1848. XX. t.-c. értelmében megillet a jog és igazság szerint. Vagy tán megkaptuk az autonómiát? Pedig mióta sürgetjük. A református papok evvel a törekvésükkel csak maguk alatt vágják a fát, ez kétségtelen. A multban a reformátusnak csak az volt az óhajtásuk, hogy az állam könnyitsen terheiken és most, hogy az állam a 3 millióval megmutatta a kis ujját, egyszeribe csorbitani akarják a kath. egyház jogait és vagyonát.

Erdekes kivánság, hogy ők kapjanak és ugyanakkor a katholikusok adjanak. A néppártot élénken foglalkoztatja a szekularizáció kérdése. Vigyázzanak a protestánsok, hogy a református papok mostani mozgalmára a 3 millió államsegély parlamenti tárgyalása alkalmával olyan választ ne adjanak, melyet nem köszönnének meg a protestáns hivek lelkészeiknek. En különben a néppárt több tagjával holnap Buzáth Ferenchez utazom, hogy vele a további teendőket megbeszéljük.

A korcsmák és a vasárnapi záróra.

Biharmegye törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy az alkoholizmus terjedésének meggátlása céljából az italmérések záróráját korlátozni fogja. Ma ugyanis a nép egyrésze a pihenésre rendelt vasárnapot a korcsmákban tölti s nemcsak anyagilag teszi ez által magát tönkre, hanem ez a vasárnapi korcsmázás adja a bünkrónikák anyagának tekintélyes hányadát. Háromszék vármegye hasonló határozatot hozott s mindkét törvényhatóság pártolás végett Nagyvárad városához is megküldötte ezen határozatait. A városi tanács *Gerő* Armin főkapitány véleményét kérte ki e tárgyban, aki most a következő jelentésben válaszolt:

»Tisztelettel jelentem, hogy Biharvármegye és Háromszék vármegye azon törekvése, hogy az italmérő üzletek a zárórák korlátozása révén kevésbé káros hatásuak legyenek a népre, a vidéki, illetve községi italmérő üzletekben bizonyára keresztülvihető és a falusi nép érdekében talán üdvös látásu is. Másképen áll azonban a kérdés egy ekkora idegen forgalmu városban, mint aminő Nagyvárad, ahol az italmérő üzletek legnagyobb részében élelmi cikkeket is árusitanak s a melyek éppen ezért közszükséget elégitenek ki. Ezen üzletek forgalmának az emlitett vármegyék által óhajtott korlátozása egyenesen a közönség ama részére nézve lenne káros hatásu, amelyik étkezése, pihenése, avagy szórakozása tekintetében fennálló jogos szükségletét egyedül az italmérő helyiségekben elégitheti ki. Az ily tekintetben célba vett korlátozó intézkedések nem a haladó kulturvároshoz illők, de nem is célravezetők, mert az alkoholizmus terjedésének igy gátat vetni nem lehet.

Ezért tisztelettel javaslom, méltóztassék a két vármegye javaslata felett napirendre térni.«

Különösnek találjuk a főkapitány álláspontját ebben a kérdésben s éppen nem osztjuk azon felfogást, hogy a pihenésre szánt vasárnap nyitva kell lenni a korcsmáknak. Miért lehetnek bezárva Angolországban vasárnap az összes vendéglők, kávéházak? De ha nem is megyünk ennyire, azt a főkapitánynak sem lehet helyeselnie, hogy amig a boltok be vannak zárva vasárnaponként, a pálinkás boltok szabadon nyitva állanak. Ilyenek vannak a város közepén. Továbbá ott vannak a zugcukrászdák, amiknek csak a neve cukrászda, valójában pedig a legutolsó rendü mulatóhelyek és és kártya-barlangok. És ezek a tanyák is minden záróra nélkül éppen a legszegényebb népet teszik tönkre. Nem gondolja a főkapitány, hogy ezeknek a korlátozását a közrend, a közerkölcs követeli s e tekintetben a főkapitánynak kötelességei lennének.

A nagyváradi lóversenyek.

A nagyváradi gyepre tegnap az őszi napsugaras időben nagy közönség gyült össze, dogy részt vegyen a lóverseny izgalmaiban. A verseny igen jó szórakozast nyujtott a megjelenőknek, kik között egyforma érdeklődés mutatkozott ugy a nők, mint a férfiak részéről. Meglepetések az egész versenyen keresztül nem voltak. A totalizatőr állandóan gyengén fizetett.

A verseny alatt két baleset történt, szerencsére ember életben kár nem esett, ellenben mindjárt a második futamban Koller százados lova Garibaldi, mely állandóan vezetett egy akadály ugratása közben fejére esett, minek következtében azonnal kimult.

A versenyek a következőképen folytak le:

I. *Eladó verseny.* Tizenkét nevező közül indult öt. Távolság 1600 méter.

Indáltak Czernin hdgy. Akkor lova. a tulajdonos Paxy fhdgy., Patyolat lova, lov. tulajdonos, Schey százados Ajándékja, lov. Pálffy fhdgy. A seprősi ménes Ocskay brigadéros lov. Czárán és Diana, lov. Czárán Z., Elsőnek érkezetr be Diana II. Ajándék III. Akkor. Biztosan háromnegyed hosszal és négy hosszal harmadik totalizatőr: 4: 4, 10: 12.

II. *Zerge akadályverseny.* Távolság 4200 méter.

Indultak: Br. Baich J. Nora lova, lov. tulajdonos, Czernin A., Édes kincsem, lov. tulajdonos, gróf Eszterházy Marczi lov. Blondberg, Fanta G, Mókus lova, lov. Librisz, Kintzig J. Szötykéje, lov. Czárán J., Koller Garibaldija lov. Wodianer és Molnár Baba lova, lov. a tulajdonos.

I-ső lett a *Baba*, II. Nóra, Lotyke. Küzdelem után egy hosszal első és öt hosszal harmadik. Tót: 4: 16, 10: 44. Br. Baich óvást emelt a helytelen ugrás miatt, aminek azonban hely nem adatott.

III. *Ürögi akadályverseny.* Hét nevező közül egy inditó volt.

IV. *Hölgyek dija.* (Akadály verseny.) Távolság 4200 m. Inditottak: Gróf Eszterházy Anisette II. lov, br Baich. Br. Scwaben, Lily lov. a tulajdonos. Br Stummer, Marcsa lova, lov. Malanott. I-nek jött be *Botha*, II. Anisette, III. Lily. Igen könnyen négy hosszal harmadik, egy hosszal negyedik. Tot: 4: 4, 10: 12.

V. *Szálkai gátverseny.* Távolság 2600 m. Indultak Beőthy P., Damja, lov. a tulajdonos. Kubinyi, Come sidece lova, lov. Paxy. Br Schwalen, Judás lova, lov. a tulajdonos.

I. lett *Come si dice* II. Judás és III Daru. Küzdelem után másfél hosszal. Tot: 4: 6, 10: 14.

VI. *Eladó gátverseny.* Távolság 2800 m. Indultak: Koller százados, Bij zabij, lova, lov. Wodianer. Markovits, Gorkij lova, lov. Krause K.. Schey P., Ladiphip lov. Pálffy. Br Scwaten, Peia lov. br Baich. Sibrik Westminister.

I.-nek jött be *Westminister*, II. Gorkij, III. Peia, Könnyen másfél hosszal, két hosszal harmadik, nyakhosszal negyedik. Tot: 4: 12, 10: 30.

VII. *Bonnekuti dij.* Távolság 2000 m. Indultak Br. Baich Lenke lova, lov. a tulajdonos, Czernin A. Gladiator lov. a tulajdonos, Klusacek Hopa lova lov. tulajdonos, Koller százados Coquin lova lov. Wodianer, Markovits, Kiboko lova lov. Krause, Schey Sub rosa lova, lov. Pálffy, Seprősi ménes Gyere be lova, lov. Czárán.

I-nek jött be *Coquin*, II. Kibokó, III. Gladiator és Gyere be. Könnyen két hosszal másfélhosszal holtverseny harmadik

Tisztelettel tudatom a nagyérdemü közönséggel és jóakaróimmal, hogy a

Kern-féle füszer- és csemege-üzlet

(FŐ-UTCZA ZÁRDA-ÉPÜLET) Kis Dávid mellett megnyilott.

A versenyek iránt általában az idén nem mutatkozott oly nagy érdeklődés, mint az előző években, amit annak tulajdonitanak, hogy Tisza István grót nem futtatott.

A tegnapi versenynek délután öt órakor már vége volt.

A második nap.

A mai verseny iránt valószinü, hogy nagyobb érdeklődés fog nyilvánulni, miután vasárnapra esik.

A mai versenyre neveztek:

I. Eladó vevseny. Távolság kb. 1800 m. Czernin A. hdgy., Gladiator és Akkor. Comp. K. F., Juventa. Liptay B, Granditlora. Markovits I. fhdgy., Kiboko és Gorgij. Schey P., Ajándék. Seprősi ménes, Oriole és Diana II. valamint Gyere be és Seenymphe.

II. Hadseregi akadályverseny. Távolság kb. 4200 m. Fanta G. fhdgy., Mókus. Koller E. száz., Bij zabij! Lukács E. fhdgy., Jabub Bey. Markovits I. fhdgy., Csingilingi. Sibrik S. hdgy. Nászuram. és Idylle.

III. Nagy akadályverseny. Távolság kb. Koller E száz., Liszka. Lukács E. fhdgy., Jakub-Bey. Markovits I. fhdgy., Csingilingi. Schey P. száz., Galmiche. Seprősi énes, Parnassus és Napraforgó. Sibrik S. hdgy., Idylle.

IV. *Iklódi gátverseny.* Br. Baich I. Nóra és Lelkem. Cernin A. hdgy. Édes kincsem. Gr. Esterházy M. Marcsi. Ganta G. fhdgy. Mókus. Kintzig I. Szötyke. Koller E. száz. Garibaldi. Kubinyi Gy. száz. Mondja csak. Molnár F. hdgy. Baba.

V. *Ssentmártoni gátverseny.* Czernin A. hdgy. Athos és Akkor. Gr. Esterházy A. Botha. Koller E. száz. Coquin. Liptay B. Excellence. Markovits I. fhdgy. Gorkij és Tiny-Tim. Paxy K. fhdgy. Patyolat. Schey P. száz. Ladyship. Sibrik S. hdgy. Westminster. Virág L. hdgy. Délceg.

VI. Nagyváradi dij. Távolság kb. 1600 m. Beöthy P., Daru. Kubinyi Gy. száz., Come si dice és Mondja csak! Br. Schwaben—Durneiss Gy. fhdgy., Judás. Szunyogh Z., Móricz.

VII. Mezei gazdák versenye. 200 kor. egyleti dij, ebből 120 kor. az elsőnek, 50 kor. a másadiknak, 30 kor. a harmadiknak. Távolság kb. 1500 m. Minden Biharmegyei vagy nagyváradi mezei gazda tulajdonában levő biharmegyei vagy nagyváradi gazda által nevelt ló részére. Mezei gazdák által nyereg nélkül lovagolva. Hat versenyző, vagy nincs verseny. Nevezés az oszlopnál.

UJDONSÁGOK.

Az épitőiparosok Nagyváradon.

— *Az országos szövetség vándorgyülése.* —

Több mint 300 magyarországi épitő iparos érkezett Nagyváradra, hogy az országos szövetség első vándorgyülésén résztvegyen.

A ma és holnap tartandó kongresszusra Aradról, Budapestről, Békésgyuláról, Csormáról, Debrecenből, Egerből, Esztergomból, Érsekujvárról, Győrből, Hódmezővásárhelyről, Hajduszoboszlóról, Gyulafehérvárról, Jászberényről, Kiskunhalasról, Kecskemétről, Kassáról, Karcagról, Kolozsvárról, Makóról, Maros-Vásárhelyről, Nagykanizsáról, Nagyszebenből, Orosházáról, Kaposvárról, Nyiregyházáról, Szászrégenből, Szegedről, Szolnokról, Szentesről, Szabadkáról, Tokajból, Zomborból érkeztek iparosok és mérnökök.

A kereskedelemügyi miniszter képviseletében *Téglási* István min. tanácsos lett kiküldve.

A vendégek tegnap érkeztek a különböző irányból jövő vonatokkal s a rendező-bizottság fogadta a vasutnál s gondoskodott elszállásolásukról.

Tegnap este a Rimanóczy-szálló éttermében volt az ismerkedés.

A kongresszus ma, vasárnap a városház dísztermében délelőtt 9 órakor kezdődik, amelyre csak meghivóval lehet bejutni. A karzatra szintén csak jegygyel mehetnek be a vendégekkel jött hölgyek.

A kongresszus elején *Rendes* Vilmos, a nagyváradi szövetség elnöke üdvözlő beszédet mond.

Ezután a tisztikar megválasztása, az elnöki megnyitó s a tanácskozás ügyrendjének megállapitása következik.

A napirendre tüzött ügyeket és előadói javaslatokat már közöltük.

Délben 1 órakor a Pannóniában lesz diszebéd, amely után délután 4 órakor a kongresszus tagjai különvonaton kirándulnak a Püspökfürdőbe s ott lesz a közös vacsora.

Másnap, hétfőn délelőtt 9 órakor folytatják és befejezik a tanácskozást. Délben a Bazárban lesz étlap szerint az ebéd s délután a gyártelkeket, a villamosmü és a vizmütelepet tekintik meg.

—

* **Személyi hir**. Dr *Fraknói* Vilmos c. püspök, nagyváradi kanonok, a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelője, apátsági birtokára Szent-Jobbra utazott.

* **Mezey Mihály ünneplése**. Megemlékeztünk már arrol a mozgalomról, hogy városunk előkelő társadalma óvációkban akarja részesiteni *Mezey* Mihály kir. közjegyzőt, abból az alkalomból, hogy 30 év óta fáradhatlan buzgalmat fejt e város minden társadalmi mozgalmának vezetésében. Az ünnepséget szeptember hó 28-án tartják meg. Fáklyás zenét rendeznek Mezey Mihály tiszteletére s utánna a Pannónia éttermében társas vacsora lesz, amelyen városunk előkelő közönsége impozáns számban vesz részt. Akik a társas vacsorán részt a arnak venni, a következőknél válthatják meg jegyeiket:

Des Echerolles Kruspér Gilbert, Szatmáry Király Andor, Lázár Márton, Fekete László, Buttyka N. Lajos, Dánszky László, Schmazsenka Ernő, Bordé Ferenc, Szüts Izsó, Réz Mihály, dr Hoványi Géza, Fényes Manó, Ternyei Antal, Rácz Jakab, Moskovits Miksa, Kormos József, Bertsey György, Diosy Soma, May Sándor, Markovits Sámuel, Laszky Armin, Stark Gyula, dr Vutskics Gyula, Des Echerolles Krusper Sándorné, Schwarcz Abrahámné, Fleischhakker Hugó, dr Barta Dezső, Beczkay Lajos, Markovits Samu.

* **Kinevezések**. A pénzügyminisztérium vezetésével megbizott miniszterelnök *Markovits* Ferenc nagyváradi adótisztet adóhivatali segéddé nevezte ki. *Glacz* Antal főispán *Biró* Gusztáv paptamási és *Dupinszky* Géza nyüvedi segédjegyzőket anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki.

* **Uj doktor juris**. A kolozsvári tudományegyetemen tegnap avatták az összes jogtudományok doktorává *Böszörményi* Andor hirlapiró kollegánkat.

* **Kazinczy Ferencz szobrának leleplezése**. Érsemjén, biharmegyei községben kegyeletes szép ünnepély lesz ma, vasárnap, szeptember hó 22-én. A magyar nyelv ujjáteremtője, a nagynevü költő *Kazinczy* Ferenc emlékének áldozott *Fráter* Loránd és a kis biharmegyei község, mikor szobrot emelt a község jeles szülöttjének s emléktáblával látta el azon házat, ahol Kazinczy született. A leleplezési ünnepély a Magyar Tudományos Akadémia védnöksége alatt ma megy végbe. Képviselve lesz az ünnepélyen az Akadémia, Biharmegye, Nagyvárad s kuszorut helyeznek a szoborra. Biharmegye alispánja tegnap már elutazott a vármegye küldöttségével, Nagyvárad városát pedig *Dús* László főügyész képviseli az ünnepélyen. Ugyancsak tegnap utazott el a kultuszminiszter képviseletében *Glacz* Antal főispán Érsemjénben. Az ünnepély délután 3 órakor lesz s utánna a közönség Erminhályfalvára megy, ahol nagyszabásu matiné lesz a leleplezési ünnep alkalmából.

* **Eljegyzés**. Két köztiszteletben álló előkelő család öröméről értesülünk. *Bozóky* Gyula, a vezérkarhoz beosztott m. kir. honvéd főhadnagy, dr Bozóky Alajos kir. tanácsos, jogakadémiai igazgató és neje szül. Hoványi Mária fia eljegyezte *Mártonffy* Gabriellát, Mártonffy Gyula szakáli földbirtokos és neje szül. Pusztay Etelka leányát.

* **A szociálisták népgyülése**. A nagyváradi szociálisták, az épitőiparosok kongresszusa alkalmából ma, vasárnap délután népgyülést és körmenetet tartanak. A főkapitány a népgyülésre az engedélyt megadta. A szocialisták a kongresszussal szemben akarnak tüntetni s a népgyülésen az épitők orsz. szövetségével foglalkoznak. A rendőrség megtette az intézkedéseket, az esetleges zavargások ellen, azonban erre nem igen lesz szükség, mert a józan gondolkozásu munkásság belátja ennek helytelen voltát s a kongresszus tagjai is bizonyára nem fognak a kongresszuson olyan nyilatkozatokat tenni, ami felkelthetné a munkásságnál a szenvedélyeket.

* **A katonaság az árvizeknél**. Az árvizek alkalmából kirendelt katonaság munkáját nagyon megbénitotta mindég, hogy az árvédelemhez szükséges szerszámok nem állottak rendelkezésre s bár megvolt a munkaerő de nem tudtak szerszámok hiányában dolgozni. A földmivelésügyi miniszter most körrendeletet bocsátott ki, amely szerint az árvizhez kirendelt katonákat az érdekeltek kötelesek szerszámokkal ellátni. Hadtestenkint szabja meg, hogy minő szerszámok szükségesek. Bennünket érdeklőleg a következőket tartalmazza a körrendelet: A 7-ik (temesvári) hadtestparancsnokság részéről kirendelt müszaki csapatok a föld és famunkákhoz szükséges szerszámokkal, esetleg pontonokkal felszerelhetők, ellenben egyéb gyalogcsapatoknak szerszámok oly csekély mérvben állanak rendelkesésére, miszerint szükséges, hogy a csapatoknak szerszámokkal

Gerstenbrein Tamás
szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczy-ut 55. (Diósi fatelep).
Ajánlja nagyraktárát: Saját készitményü márvány-, gránit, syenit, labrador stb. siremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi sirboltok s sirkövek renoválását a legolcsóbb árak mellet.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragómühely és
sirkő gyár.
Kolozsvár, Dézsma-utcza 21. sz.
Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.
Fiók telepek:
Déva. Nagyszeben, Bánpatak.

való felszerelése az árvédekezésnél való működésük alkalmával az érdekeltek által történjék.

* **Halálozás**. *Béres* Rózsika, Béres János 20 éves leánya tegnapelőtt elhunyt. Temetése ma, vasárnap délután 3 órakor lesz a vármegyeház-utcai gyászházától.

* **Éles töltés a hadgyakorlaton**. A 7-ik hadtest Belényes vidékén tartotta az idén a nagygyakorlatot. Az utolsó napon Solymospetrászon került szembe a nagyváradi 37-ik és az aradi 33-ik gyalogezred. Az elcsigázott csapattestek vaktöltéssel lövöldöztek egymásra. Egyszerre éles sikoltás hallatszott. *Moskovitz* Ferenc 33-ik gyalogezredbeli szakaszvezetőnek fejét éles golyó roncsolta össze. Meg is halt nyomban és Belényesen temették el. Megsebesült még Varga Gábor baka a karján. A vizsgálat a legnagyobb titokban folyik.

* **A kivándorlás**. Biharmegyében ismét igen erősen lépett fel a kivándorlás. Legujabban a margitai járásból jelentkeztek tömegesen a kivándorlók. Tegnap ugyanis a margitai járásból hatvanöten kértek kivándorlási utlevelet az alispáni hivataltól. Az idén tekintve a rossz termést tartunk tőle, hogy még sokkal nagyobb arányokat ölt a kivándorlás mint a mult évben.

x **Női ruha** alapos szabászatát lehet 5 délután biztos sikerrel elsajátitani. 12 koronáért beiratkozni és tanulni lehet szombat és vasárnap kivételével naponta délután 2 órától 5-ig a Kereskedelmi Csarnok disztermében.

x **Hangok a gyermekkorból**. A lázas hajsza, a nyugtalan emberi küzdelem, amely az embert oly korán öreggé teszi, kevés időt enged az embernek, hogy a gyermekkori szép napokra visszapillanthasson. Annál örömteljesebb, de egyuttal fájóbb is, ha az ember kevés számu pihenő óráiban a régmult gyermekévekre tekintnek vissza. Olyan ez a visszaemlékezés, mint az orgonabugás és az elhaló harangszó. A karácsony a maga megszentelt gyönyöreivel megelevenül az emlékezetben és ha csak rövid időre is, visszavarázsolja elénk a rég eltünt időket. Ezt a megemlékezést tartja bennünk ébren a karácsonyfa-angyal csengetyü néven ismert ujdonság, amelynek forgalombahozatala a cs. és kir. udv. szállitó: Konrád János Brüx, 2028. sz. érdeme. Felhivjuk lapuok t. olvasóit a ma megjelent hirdetésre, melyből minden közelebbit erről a bájos ujdonságról megláthatnak. Gazdagon ábrákkal ellátott árjegyzéket küld fentebbi udvari szállitó cég kivánatra mindenkinek ingyen és bérmentve.

IRODALOM.

Kis Pajtás. Szerkeszti Csöppike Csanika. 4-ik száma gonddal összeállitott gazdag tartalommal megjelent. A jelen szám tartalma is sok örömet hoz a kis pajtásoknak. Az elveszett gyürü, elbeszélés. Forditotta: Katalin, rajzolta: Fáy Dezső. — Mackó koma. (Vers.) — Szabó Géza: Kis leányomhoz. (Vers.) Fáy Dezső remek tollrajzával. — Cinca, Puffy, Menci, Polly kalandjai. Mulattató kalandos elbeszélés. — Furfangos halak. Egész oldalas humoros kép — Kis lepkefogó. Oldalas kép, magyarázó szöveggel. — Mulattató. — Gyermekhirek. — Tarkabarka. — Egyről-másról. — Beszélő kép. — Játék. — Fejtörők. — Csöppike Csanika póstája. — Munkatársaknak. — »Kis Pajtás« 200 koronás pályázata stb. Ilyen változatos és mindig érdekes tartalommal jelenik meg a »Kis Pajtás« hetenkint. Előfizethetni télévre 3 korona, egy hónapra (a hónap elejétől számitva) 60 fillér. Megrendelhető Kis Pajtás: Budapest, VII., Thökölyi-ut 16. Ezuton tudomására adja az érdeklődőknek a szerkesztőség, hogy Szepessy László, ki az első évfolyamot szerkesztette, a II-ik évfolyam szerkesztésétől megvált.

EGYESÜLETEK.

A legényegylet ifjusági gyülése.

A Nagyváradi Katholikus Legényegylet ifjusága az egylet igazgatója elnöklésével népes gyülést tartott. Első sorban is tolmácsolta az igazgató a kassai testvéregyesület ifjuságának üdvözletét, melyet 42 aláirással küldött kassai emléklap örökitett meg a nagyváradi elnök és igazgató kassai látogatása alkalmából s amelyet a váradi egylet ifjusága lelkesedéssel viszonzott. Majd a szept. 29-én tartandó szüreti mulatság módozatait tárgyalták le, mire vonatkozólag a napokban küldi szét a meghivót az agilis rendezőség. Harmadik tárgya volt az ifjusági gyülésnek a tánckolon bevezetése. Az ifjuság teljes odaadással kész tagokat gyüjteni az Antalfy Antalné által vezetett kolon számára. A dalárda megalakitására két küldöttséget küldött ki a gyülés, névszerint Veres Jánost és Szabó Józsefet Huszár László karmesterhez és Galló Józsefet Karkusz Sándor dalárda elnökhöz küldte felkérni a dalárda ügyeinek vezetésére.

Kiemelkedő pontja volt a gyülésnek a tagfelvétel, melyen az egylet igazgatója az ifjusághoz intézett beszéde után 5 ifjut fogadott ideiglenesen az ünnepélyes fölvételig az egylet tagjai sorába.

A gyülés folyamán érkeztek a legényegyletnek vendégei, a keresztény kereskedők és kereskedő ifjak kiküldöttei. Tüzes, hazafias és keresztény szellemtől áthatott beszédben buzditotta a legényegylet ifjuságát két szónokuk, a keresztény kereskedők és kereskedő ifjak titkárja és háznagya a kitartásra és szervezkedésre, a keresztény szociálizmus zászlajának bátor kitüzésére.

A szép lefolyásu legényegyleti gyülésen résztvett 30 tag, 10 kiküldött vendég, Mikes Ödön, egyleti jegyző, id. Barza József és Merza Kálmán, pártoló tagok, kik a legényegyleti induló hangjai mellett oszlottak szét.

Kolon a legényegyletben. A *Nagyváradi Katholikus Legényegyesület* ez ősz folyamán is megnyitja *tánctanfolyamát*, melynek vezetésére ezuttal *Antalfy Antalné* okleveles tánctanitónőt sikerült megnyerni. A tánctanfolyam *szeptember 15-től november 24-ig* fog tartani az egyesület nagytermében. Tanitás lesz hetenkint *vasárnap, kedden és csütörtökön* este 8 órától fél 11 ig. A tanitás dija 12 korona, egyleti tagoknak 10 korona, melynek első része beiratáskor, második része október 20-án fizetendő. *Október 20-tól* részt vehetnek a tanitáson *ismétlők* és látogatók is, kik 30 fillér részvételi dijat fizetnek. Ugyancsak *október 20-tól* vasárnaponkint *nagykolon*, melyre kolonisták és egyleti tagok 30 fillér, mások 1 korona hozzájárulási dijat fizetnek. *November 24-én leszen a kolonbál* az egylet helyiségeiben külön meghivó és dijszabás mellett. A tánctanfolyamra beiratkozni lehet az egylet helyiségében a tanitás estéin 8 órától. A kolon igen nagysikerünek igérkezik s szeptember 15-én tényleg meg is kezdődött.

Az iparos ifjak közgyülése. A nagyváradi ipartestület ifjuságának önképző egylete tagjait tisztelettel kérjük, hogy f. évi szeptember hó 22-én, vasárnap délután 3 órakor, Körözs-utca (Szabó-házban) levő egyleti helyiségünkben tartandó félévi közgyülésen megjelenni sziveskedjék. A gyülés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Elnöki és pénztári jelentés. 3. Az időközben megüresedet tisztségek betöltése. 4. Inditványok. Nagyváradon, 1907. szept. hó 14-én. Hazafias tisztelettel: *Zboray* Gyula, egyl. elnök. *Katona* Mihály, egyl. jegyző.

TÁVIRATOK.

A politikai tömegsztrájk.

Budapest, szept. 21. A vasutas munkások szervező bizottsága most azon fáradozik, hogy október 10-én, a parlament megnyitása napján azokon a helyeken, hol lehetséges, a vasutas munkások is szüntessék be legalább egy napig a munkát.

Kecskemét birtokvásárlása.

Kecskemét, zept. 21. Kada Elek polgármester elnöklésével a városi tanács mai ülésében elhatározta, hogy Kóburg Fülöp herceg kohári és szentlőrinci birtokait megvásárolja. E célból megszavazta a 4 millió 7 százezer korona vételárat és megállapitotta a 65 esztendős amortizációt. A város a Hazai Takarékpénztártól fog kölcsönt felvenni, hogy a vételárat kifizesse.

Kecskeméthy Győző Olaszországban.

Budapest, szept. 21. Magyar Hirlap egyik munkatársa most nyáron Olaszországban utazott. Utjában véletlenül találkozott Kecskeméthy Győzővel, a nagy stilu sikkasztóval Kecskeméthy boldog családi életet él, de folytonosan bolyong. Az ujságiró felkereste Kecskeméthyt genuai lakásán, ahol feleségével és kis gyermekével megismerkedett.

Támadás Tolsztoj ellen.

Moszkva, szept. 21. Ma egy 50 tagból álló banda megtámadta Tolsztoj Leo grófi kastélyát és fegyverrel lövöldözte. Fegyveres erőnek kellett szétverni a bandát.

Elpusztult község.

Nagyszeben, szept. 21. A kiskükülőmegyei Alsóbajom virágzó község ma teljesen elhamvadt. 81 lakóház, 55 csür, mintegy 1000 szekér széna esett a tüz áldozatául, ugy, hogy a község 50

BARTA IMRE
szobafestő és mázoló
NAGYVÁRAD, Szilágyi Dezső-utca 29.

Van szerencsém a melyen tisztelt közönség b. tudomására adni, hogy **— szobafestő és mázoló mühelyemet —** a mai kor igényeinek megfelelően berendezve megnyitottam. Elvállalok minden e szakba vágó festő munkálatokat; gyors, pontos és a legjutányosabb kivitelben eszközlök. A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradok tisztelettel: **BARTA IMRE** szobafestő és mázoló.

családja koldusbotra jutott. A kár mintegy 100 ezer korona, mely csak nagyon kis részben térül meg biztositás utján.

A Marokkói bonyodalom.

London, szept. 21. A Times tangeri levelezője látta a másolatait több levélnek, melyeket a napokban éjszaki Marokkó lakossága közt fognak szétosztani és amelyekben Muley Hafid sürgősen felszólitja a lakosságot, hogy az izlam érdekében maradjon nyugodtan és az európaiak életét vagy vagyonát semmi szin alatt meg ne támadja.

London, szept. 21. A Times jelenti tangeróól: Muley Hafid szigoruan meghagyta a Gasablanca előtt álló törzseknek, hogy a franciák ellen azonnal szüntessék be az ellenségeskedést.

London, szept. 21. A Times jelenti Tangerból: Marokkó déli része teljesen nyugodt. Sassiban és Mogadorban a kereskedelem ujból felvirágzott. A karaván ok ismét rendesen érkeznek. Fez és Tauger közt azonban a fuárokat rendszeresen kifosztják és ugy az angol és német, mint a francia posta nagy károkat szenved.

Ujabb vádak Bokányi ellen.

Budapest, szept. 21. Kardos (Izrael) Jakab, mikor megvált a szociáldemokrata pártban viselt állásától, sulyos vádakkal illette Bokányi Dezsőt, aki sajtópert inditott a vádak miatt Kardos ellen. Kardos ma megjelent Fábián Aurél vizsgálóbirónál és ujabb sulyos terhelő adatokat szolgáltatott Bokányi manipulációi felől.

Nagy bányaszerencsétlenség.

Marquette, szeptember 21. A Jones Melan Ghlyn Steel Co. bányáiban egy felvonó, melyben 17 ember foglalt helyet, 700 lábnyi mélységbe zuhant. A bányászok közül 14 azonnal meghalt, a többi sulyosan megsebesült.

Az angol vasuti sztrájk.

London. szept. 21. A mozdonyvezetők egyesületének titkára kijelentette, hogy az egyesület 10.000 tagja a tervbe vett vasuti sztrájkban nem fog résztvenni, ami általános nézet szerint meg fogja akadályczni a vasuti sztrájkot. A belfastt hajógyár ácsai, a glasgovi szövőgyári munkások és a nowicai cipészek is sztrájkkal fenyegetőznek. Mindez azt bizonyitja, hogy a munkások körében óriási az elégedetlenség.

SZINHÁZ.

Bérletek kötése a szinházban. A Szigligeti-szinház igazgatósága értesiti. Nagyvárad város szinházlátogató közönségét, hogy a jövő héten megkezdődő szinidényre még ma délelőtt 10—12 óráig lehet bérleteket kötni a szinházi pénztárnál. Ajánljuk a szinház igazgatóság ez értesitését a szinházlátogató közönség figyelmébe.

MULATSÁG.

Szüreti mulatság.

A Nagyváradi Katholikus Legényegylet ifjusága a jövő vasárnap, szeptember 29-én tartja szüreti mulatságát. A szüretre az egyesület helyiségében gyülünk össze, hol lesz, szőlő bőven, — annak, aki veszen. Minden tisztelettel meghivott vendéget, ki belépéskor 1 koronát s az egyleti feszerelésre ha tetszik többet is ád, szivesen lát a rendezőség. A szüret kezdete este 8 órakor. Mint minden jóravaló szüreten, majd csak kerül banda is.

A szüret központja: Japán licitáció! Dobra kerül az egyleti hegyközség legszebb »karika«-szőlője, melyre mindenki megfizeti, amit igér. De mivel a japán licitáció szeriut is csak egy lehet a nyertes, ne sajnálja senki magától a bőséges szüretet és keresse meg Bereczky Rózsika és Ertsey Lajos, Oláh Jolán és Kovács Arpád, Fazekas Rózsika és Nagy József, Nagy Mariska és Kender Lajos, Nagy Juliska és Bene János, Orosz Erzsike és Szántay Lajos egyleti hegyközségi szőlőbirtokosokat, kiknél jópénzért mindenki szüretelhet addig, amig a szőlő el nem fogy.

A szüretre bejelentették jogigényüket: Veres János, Merza Kálmán, Szabó József, Kmecz Sándor, Galló Lajos, Pistyák Mihály, Czirjáki József, Balázs János, Sáfián János, Trombitás Károly, Fehér János, Szántay Lajos, Karakas László, Hurtozán Mihály, Kohant János, Ertsey Lajos, Nagy József, Galló József, Nagy Ferenc, Bene János, Dvorzsák Lajos, Ács János, Kender Lajos, Kovács Árpád, Baráth Gyula, Kádár János, Szücs József, Decky Sándor, kik gondoskodnak arról, hogy szüret után szőlőnek hire se maradjon s minden szüreti vendég jól mulasson.

SPORT.

Sakkverseny. A Magántisztviselők helyiségében — mint megirtuk — a város sakkozói sakkversenyt rendeznek, abból az alkalomból, hogy az egylet választmánya az elsőnek egy szép összeget tüzött ki első dijul. Miután — mint értesültünk — már meglehetős számban jelentkeztek a versenyre, a jövő hónapban már meg is kezdődik a verseny. Jelentkezni lehet még az egyesület helyiségében az ügyvezetőnél d. u. 3—6-ig és este 8—11-ig. A versenyzések küiönben már nagyban folynak estenként az egyletben, ahová szivesen lát az egylet minden érdeklődőt. A versenyen 8 dij lesz kitüzve. Az első dij 50 korona.

Igazságszolgáltatás.

Megrágalmazott főszolgabiró.

— Elitélt szociáldemokrata ujságiró. —

Sailer Elek békéscsabai főszolgabiró a mult év julius havában maga elé idézte a békéscsabai ipari és földmunkás helyi csoportok vezetőit és az alispán utasitására kihirdette előttük a belügyminiszternek az évi junius 30-án kelt rendeletét, mely szerint az országos szervezetek kebelében müködő munkás helyi csoportok csak akkor kezdhetik meg müködésüket, ha előbb a kormányhatósági jóváhagyást megszerezték, egyuttal figyelmeztette őket, az alispán kifejezett utasitására, hogy addig tagdijakat nem szedhetnek, mig a jóváhagyást ki nem eszközlik.

A helyi csoportok vezetői tudomásul vették a miniszter rendeletét és az alispán utasitását és siettek megszerezni a kormányhatósági jóváhagyást anélkül, hogy müködésüket csak egy pillanatra is felfüggesztették volna.

Mégis sajnálatos dolog történt. A csabai elvtársak ugy látszik, félre értették Sailer főszolgabirót és azt hitték, hogy ő felfüggesztette a helyi csoportok müködését, holott eszeágában sem volt ilyet tenni. A csabai helyi csoportok a budapesti központhoz fordultak, honnan Horovitz Jenő magától, a miniszteri tanácsoshoz fordult felvilágositásért. Evvel az ügy tisztába is jött volna, ha a szociálistákat nem vezeti a rosszakarat. Augusztus 7-én a *Népszavában* támadó cikk jelent meg Sailer Elek békéscsabai főszolgabiró ellen, kit nyilvánosan hivatali hatalmával való visszaéléssel vádolt meg és a Népszava modorához képest hülyének. gazembernek nevezte el a főszolgabirót. A Népszavának ezt a cikkét augusztus 8-án az azóta megszünt Békésmegyei Hiradó politikai napilapban szóról-szóra leadta *Forgács* Dezső szociálista ujságiró, akit a székesfehérvári minap lezajlott általános sztrájk alkalmával Székesfehérvár területéről örök időkre kitiltott és Kiskőrösre toloncoltatott a rendőrség.

Forgács (Frudenfeld) Dezső elvállalta az inkriminált közlemény miatt a sajtójogi felelősséget, igy került a nagyváradi esküdtbiróság elé nyilvános rágalmazás vétségével vádolva.

Az esküdtbiróság tegnap tartotta meg Forgács Dezső ellen a főtárgyalást dr *Csulyok* Béla kir. törvényszéki biró elnöklésével. Szavazó birók voltak: Korn Lajos és Vámossy Mihály tszéki birák. A vádát dr Baróthy Pál kir. alügyész képviselte, a vádlottat Fried János ügyvédjelölt védte.

Forgács Dezső vádlott valósággal elmakogta védelmét. Bünösnek nem érzi magát. Az inkriminált közleményben állitott tények valódiságát kivánja bizonyitani. A közlemény utolsó meggyalázó és erősen becsületsértő bekezdése általános vélemény és nem vonatkozik a fő-

Agárdi István mázoló és butorfestő

az Emke-palota alatt.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat szép, finom s a legjutányosabb árak mellett elkésziteni, különösen **butorfestésekre** igen nagy sulyt fektetek, nemkülönben épületmunkákra és berendezésekre is.

Ezenkivül nálam házi szükséglethez kivánandó szinekben különféle olajba tört festékek is kaphatók, melyeket annyival is inkább előnyösebb nálam beszerezni, hogy minden további piszkolódás, keverés kikerülésével használni lehet.

A nagyérdemü közönség jóindulatu pártfogását és bizalmát, melyet eddig iráuyomban tanusitott, ugy ezután is kiérdemelni óhajtom.

Ugyanitt tisztességes családból származó 1—2 fiu tanulóul felvétetik, fizetéssel avagy teljes ellátással. (Lehet vidéki is.)

Tisztelettel **Agárdi István,** mázoló és butorfestő.

szolgabiró személyére. Különben sem ő a szerzője a közleménynek, ő csupán a Névszava közleményét adta le.

A valódiság megkisérlett bizonyitása nem sikerült a vádlottnak és igy az esküdtek a vádbeszéd erős jogi indokolásának hatása alatt kimondták Forgácsra a bünöst, bár a védő nagyon kiforratlan észjárásra való dikciót olvasott le papirjairól az esküdteknek a tüdővészről meg bujakorról, a francia forradalomról meg a magyar szabadságharcról, a nádtedeles kunyhóról meg a méhmagzatról, sőt védőbeszéde befejeztekor erősen megfenyegette az esküdteket. Mindez nem használt. Az esküdtek számoltak lelkiismeretükkel s kimondták a bünöst, a törvényt alkalmazó bíróság pedig 1 havi fogház és 100 korona pénzbüntetést szabott ki Forgács Dezső elvtárs értékes fejére.

NYILTTÉR.

Óvás!

Értesitjük a t. közönséget, hogy ismert gyártmányaink **egyedül és kizárólag**

REICHARD ÁRUHÁZA

cégnél kaphatók, miért is kérjük kalapszükséglet esetén azt onnan beszerezni.

Tisztelettel:

Pichler Antal, cs. és kir. udvari kalapgyáros.

Ita J. Henrik, cs. és kir. udvari kalapgyáros.

Kossuth Ferenc levele.

Tek. Balázsovich Sándor gyógyszerész urnak

S.-Szt.-György.

»Csuzos bántalmaknál az »INDASZESZ« bedörzsölése jó hatásunak mutatkozott. Kérem legyen szives nekem három üveggel küldeni.«

KOSSUTH FERENCZ.

Számos előkelőségek és orvosok igazolják, hogy a törvényesen védett székelyhavasi

INDASZESZ

gyógyfü sósborszes legjobb szernek bizonyult a test és izmok edzésére. Üdit és frissit. Megóvja a testet a hideg káros befolyásától. Massagehoz (gyuró-kenő kura) felette ajánlatos Leghatásosabb szer csuz, köszvény, rheuma, fejfájás, nátha influenza, tagszaggatás és mindennemü meghülésből eredő bajok ellen. A székely havasi »INDASZESZ« össze nem téveszthető közönséges sósborszesz készitményekkel, melyek egyszerü szeszkivonatok, holott az »INDASZESZ« székelyhavasi gyógyfüvekből előállitott és hatásában felülmulhatlan gyógyser. Egy üveg székelyhavasi »INDASZESZ« fölér 10 üveg közönséges sósborszeszszel.

A törvényesen védett székelyhavasi »INDASZESZ« kapható **2 és 1 koronás üvegekben minden gyógyszertárban, valamint Nagyváradon: TURAI LAJOS köt- és illatszergyárában.** 222 1—3

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Egy kérdezőnek. Helyben. Lapunk 13-ik esztendős pályafutása alatt e tekintetben is hü maradt programmjához. Egyesek pellengékre állitása, a családi szentélyt felzavaró hirek (pláne ilyen természetü hirek!) közreadása nincs a mi programmunkban. Ebből is láthatja, hogy az a váradi lapokra szóló »megrovási kaland« reánk nem vonatkozhatott. Különben e város és vidék minden ujságolvasója ismeri annyira lapunkat, hogy minket nem sorolhat azon lapok közé, amelyeket ez a vád esetleg illethet. Azért feleslegesnek tartunk mindenféle nyilatkozatot vagy pláne polemiát ez ügyben, hacsak későbbi közlemények másra nem kényszeritenek bennünket.

G. R. Belényes. Csak az egyik cikket kaptuk meg, — a másik talán kimaradt a levélből? A napokban kérelméhez képest intézkedünk. Szives üdvözlet.

REGÉNYCSARNOK.

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Irta: **Daniel András.**

(Franciából.) 34

Ennek a cinikus skepticizmusnak meg volt a párja annál az embernél, aki éppen az előbb beszélgetett ebben a kertben a ház urával.

Varouze André, az igazságügyminiszterium államtitkára, az életet éppen ugy fogta fel, mint d'Ambarés gróf. Csakhogy azonfelül még birt erélylyel és akarattal is lelkiismeretlen logikáját keresztülvinni. Es mialatt egy ősrégi nemzetség elernyedt, enervált ivadéka csak áhitozni tudott mindent, de azt nem tudta megszerezni, a másik, a parvenu, gyorsan felülemelkedve egy munkában megedzett osztályon, vágyai eléréséhez kellő ellentállás és harcképességgel is birt.

Varouze André, elhagyva a d'Ambarés-palotát, a kapu előtt találta fogatát.

— A minisztériumba — parancsolta kocsisának — és jól hajtson!

Ez a komoly formáju, egyszerü magánfogat csak az eléje fogott gyönyörü ló által vált fényüzővé.

Varouznénak meg volt e tekintetben a maga nézete. Ő hozta a vagyont a férfi házába, akibe beleszeretett és igy finomabb módon is tudta a pénzt felhasználni. Nem ő lett volna az, aki arra a kétes elegánciára törekszik, hogy sárga vagy narancsszinü kocsit, rikitó libériát választva, inast ültet a bakra és vén gebével huzatja a fogatát. Ez az ellentét, melyet olyan gyakran észlelhetünk Párisban, mindig mosolyt csalt az ajkaira. Az ellenkezője ennek sokkal korrektebbnek tetszett előtte: egyszerü kocsi, egyetlen cseléd, de remek ló. Es ezért vitte az államtitkárt a Varouze Claire által választott tüzes félvér olyan gyorsan a minisztériumába. Azért volt-e, mert Varouze feleségének a kocsijában ült? (Mert kikölcsönözte tőle azt, hogy jobban fessen Malboise márki temetésén.) De a politikusnak ezen rövid ut alatt több izben eszébe jutott a felesége. Pedig egészen más volt a fejében, mint a házas élete.

— Eh — mondá magában, mintegy végezve az alkalmatlan gondolatokkal — akkor vehetem őt vissza, amikor akarom. El tudtam őt bolonditani mátkaságunk ideje alatt is. Ha fáradságot vennék magamnak ugyanugy járni el, hasonló eredményre jutnék ma is. Féltékenysége csak azt bizonyitja, hogy uralom a szivét. Használjuk fel szabadságunkat és tartsuk meg ütőkártyánkat azon napra, ha ő függetlenségre törekszik. A válás . . . ezt nem akarom . . . Oh! nem!

A kényelmes, gyors fogat, mely szintén egyike volt azon okoknak, amiért Varouze nem akart a válásra gondolni, megállt az igazságügyi minisztérium előtt.

— Menjen ő nagyságáért a szabójához, a Paix-utcába — szólt oda Varouze a kocsisnak a járdára ugorva.

Es alig hogy a perronhoz ért az udvarban, igy szólt az első hivatalszolgához, akit észrevett:

— A miniszter ur itt van, ugy-e?

— Igen, államtitkár ur. A miniszter ur várja az államtitkár urat és senki mást nem fogad.

A miniszter ezen szándéka igazolást nyert, mert alig lépett be miniszteréhez az államtitkár, az előbbi kiadta a parancsot, hogy semmi ürügy alatt sem szabad őt zavarni.

— Nos, Varouze, mi ulság? — kérdezte a magas személyiség, láthatólag idegesen. Es mielőtt a másiknak még ideje lett volna a feleletre, folytatá: — A minisztertanácsban voltunk együtt, midőn telefon utján közölték velünk a gyászbeszédek egyes részleteit. Merészségük minden előre láthatót meghaladt . . . Ez türhetetlen! A reprodukálás ürügye alatt most minden lap bátran közölheti a legaljasabb sérelmeket a kormány ellen.

(Eolyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, szept. 21.

Buza okt.	50 kilogrammonként	10.66
Rozs okt.	— — — — —	9.10
Zab okt.-re	— — — — —	8.10
Tengeri májusra	— — — —	6.15
Tengeri jul.	— — — — —	8.31

Értéktőzsde.

Budapest, szept. 21.

Osztrák hitelrészvény	— —	651·50
Magyar hitelrészvény	— —	750 25
Leszámitoló bank	— — —	492·—
Rimamurányi	— — — —	540·25
Osztrák-m. államvasuti részvény		660·25
Közuti vasut	— — — —	542·75
Városi villamos vasut	— —	287.—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 szept. 21-én.

Magyar aranyjáradék 4%	— — —	111·20
Magyar koronajáradék 4%	— — —	93.20
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	—	82.30
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	—	93.—
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény		95·50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	—	189·—
Tisza szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	—	144.—
Osztrák járadék papirban	— — —	97·25
Osztrák járadék ezüstben	— — —	98·25
Osztrák járadék aranyban	— — —	116.—
Osztrák korona járadék	— — —	97·25
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	150·—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	18·15
Magyar hitelbank részvény	— — —	750.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény	—	652.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	—	660·—
20 frankos frankos (Napolendor)	— —	19·12
Német birodlmi márka	— — — —	117·77
London vista	— — — — — —	240·67

A szerkesztésért felelős: **Dr. VUCSKICS GYULA.**

Nagyváradi kereskedelmi és iparkamara.

3208—1907. szám.

Értesités.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszterium a miskolc, gerenda, felsővizköz országhatárszéli állami közutnak Sárosmegye területére eső 168—169 klm. szakaszán Girált község mellett ujjá épitendő Radonka hid aláépitményei és ezzel kapcsolatos vasfelszerkezeti munkálatainak biztositására pályázatot hirdet.

Pályázzati határidő: 1907. október hó 2.

U. a. a keresk. m. kir. min. a budapest kassa, zboró országhatárszéli állami közutnak Sáros vármegye területére eső 357 és 358 klm. szakaszán Zaoró községben ujjáépitendő Regettő patakhid alépitményi és vasfelszerkezeti munkáinak biztositására pályázatot hirdet.

Pályázati határidő: 1907. október hó 3.

Minekét versenytárgyalás alapjául szolgaló szerződési minta és valamint az általános és részletes feltételek a nevezett miniszterium I. C. ügyosztályában (II. ker. Albrecht ut, 1. sz. földszint) a hivatalos órákban megtekinthetők.

Nagyvárad, 1907. szeptember hó 21.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara.

Huzella Gyula, kir. keresk. tan. elnök. **Dr Sarkadi Lajos,** titkár.

5188—1907. tkvi.

Árverési hirdetmény kivonat.

A margittai kir. járásbiróság, mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Bulzán Juon végrehajtatónak Iváska Tógyer végrehajtást szenvedett elleni 257 kor. járulékai iránti végrehajtási ügyében a nagyváradi kir. tszék és a magittai kir. bióság területén lévő Bisztraujfalu község határában fekvő a Bisztraujfalui 163 számu betétben foglalt A. I. 1—26 sor. 43—1. 202, 203, 627—632, 637—651, 679, 680 hrsz. a beltelekben és Koronosz, Szócs, és Rovnia dülőben fekvő legelő, szántó, erdő, rét és vizárakból a B. 17. sorszám alatti bejegyzés szerint Iváska Tógyert illető 22—640 részre 950 korona ezennel megállapitott kikiáltási árban az 1907. évi szeptember 25-ik napján d. e. 10 órakor Bisztraujfalu községházánál, megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Az árverelni szándékozók tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10 százalékát 89 kor. 20 fillért készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni, vagy a bánat pénznek a birónak történt előzetes letételét igazoló elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Kir. járásbiróságnak, mint tkvi hatóság.

Margitta, 1907. junius 23-án.

Hraball, aljárásbiró.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és diszitő műhelye Nagyvárad, Fő-utcza 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemü modern styl szerint. Vas, réz és hajlitott fa butorok reudkivül nagy választékban. 20

Pontos kiszolgálás. **Olcsó árak.**

Kivánatra rajzok és költségvetések ingyen.

!! Kiadó !!

Nagy Sándor-utca 8. sz. alatt

két udvari szoba

butorral, vagy anélkül

azonnal kiadó.

4189—1907. tkvi.

Árverési hirdetmény kivonat.

A margittai kir. járásbiróság, mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Bulzán János végrehajtatónak Ursz János végrehajtást szenvedett elleni 400 kor. járulékai iránti végrehajtási ügyében a nagyváradi kir. tszék és a margittai kir. jbiróság területén lévő Bisztraujfalu község határában fekvő a bisztraujfalui 163. számu betétben foglalt A. I. 1—26 sor. 43—1, 202, 203, 627—632, 637—651, 679, 680 hrsz. a beltelekben és a Horonos, Szócs és Rovina dülőben fekvő legelő, szántó, erdő, rét és vizárokból a B. 3. alatti bejegyzés szerint Ursz Jánost illető $^1/_{32}$ rész 950 korona ezennel megállapitott kikiáltási árban az 1907. évi szeptember 25-ik napjánd. e. 10 és fél órakor Bisztraujfalu községházánál, megtartandó nyilvános árverésen a mégállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Az árverelni szándékozók tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10 százalékát vagyis 81 korona 50 fillért készpénzben vagy óvadékképes érték pkpirban a kiküldött kezeihez letenni, vagy a bánat pénznek a bíróságnál történt előzetes letételét igazoló elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Margitta, 1907. junius 29.

Kir. járásbiróságnak, mint tkvi hatóság.

Hraball, kir. aljárásbiró

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek folyóiratok, hirlapok, vonalzatok, gazdasági nyomtatványok, egyházi, községi és egyéb hivatalos nyomtatványok, körlevelek, levélborítékok.

Elvállal és készit: izléses kivitelben mindennemü **nyomdai munkákat** jutányos árak mellett. Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek, számlák, falragaszok, báli meghivók, táncrendek, etiapok, naptárak, palackfeliratok, névjegyek, gyászlapok stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készitése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok raktára.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

A jelen tanévre szükséges

összes

tankönyvek

valamint mindennemü

tan- és irószerek

kaphatók

Sebő Imre

könyv- és papirkereskedésében

Rákóczi-ut, Oláry-ház.

Értesitès.

	Ár frt.
Egy duplafedelü valódi schweici (perfekta) tula ezüst óra . .	19.—
Egy duplafedelü omega óra	13.50
Egy dup'afedelü ezüst óra pontosan regulázva	5.75
Egy valódi tula ezüst óra anker szerkezettel 7.—, cilinder szerkezettel	6.50
Egy jó erős nikkel óra	1.80
Egy jó duplafedelü nikkel óra . . .	2.50
Egy legjobb minőségü ébresztő óra	1.80
Egy inga óra ütő szerkezettel . . .	9.—
Egy ütő inga óra kisebb minőség .	5.—
Egy iroda óra	3.—
Egy fali óra	2.50

Ékszerek bámulatos olcsó árban kaphatók:

FERDERBER TESTVÉREK

Szinház-utca, 4. (Adorján-ház.)
Kossuth-utca, (Káptalan-ház.) 71
Bihar-kávéházzal szemben.

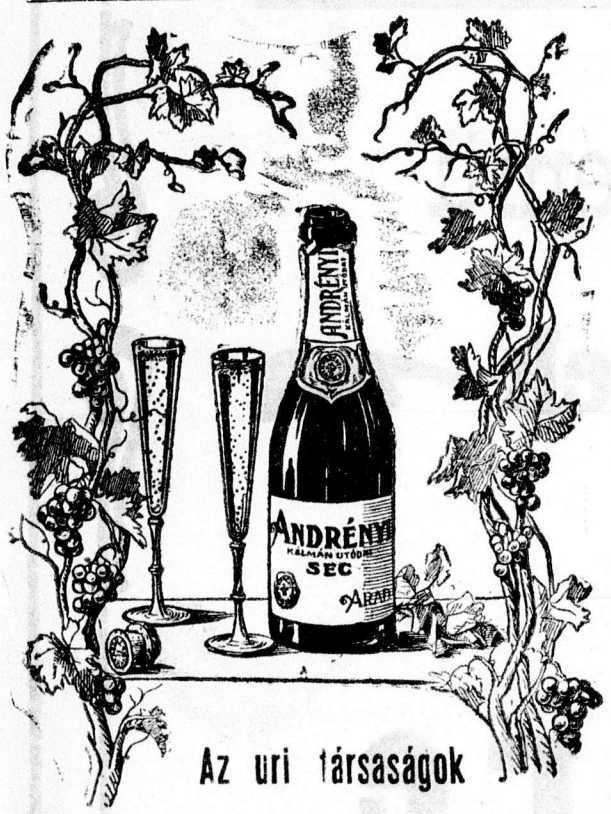

Az uri társaságok

kedvelt pezsgője!

Kapható minden elsőrangu fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben.

Védjegy: „Horgony!"

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régjónak bizonyult háziszer, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapitó szernek bizonyult **köszvénynél, csúznál és meghüle seknél,** ..... bedörzsölésképpen használva. ....

Figyelmeztetés. Silány hamisitványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a **„Horgony"** védjegygyel **és a Richter** czégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K —.80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, **Budapest.**

Dr. Richter gyógyszertára az „Arany oroszlánhoz".

Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

Butor kiállitás.

az Első Nagyváradi Műbutor-gyárban
Fő-utca Guttmann-házban
Kádár füszerüzlet mellett

Az egész emeleten teljesen berendezett szobák, hálószobák keményfából 320 koronától, ebédlők 380 koronától, salónok 460 koronától.

Zongorák, pénzszekrények és mindennemü berendezési tárgyak.

Szigoruan szabott saját gyári árak.

Vidékre kivánatra költségvetést vagy utazómat teljes mintákkal saját költségemre küldöm. Szives megkeresést kér

Büchler Márton, butorgyáros.

Fő-üzlet és iroda: Fő-utcza, Guttmann-ház. Fiók-üzlet: Szent László-tér, Holdas-templom mellett.

Gyár: Menház-utca 3. Telefon: 421. 626.

Feuerabendt Gusztáv

— müfestészeti és vegytisztitó intézete —
NAGYVÁRAD, a városi Bazár-épületben, szinház oldalon.

Ajánlja berlini módra festését és tisztitását. Mindennemü férfi- és női öltözeteknek, valamint báli ruháknak a legjobb és legpontosabb elkészitését.

!! Nagyváradon egyedüli e szakmában !!

Olcsó árak! — Gyors szállitás!

Feuerabendt Gusztáv

speciális vegytisztitó
a városi Bazár-épületben, szinház oldalon.

Nagyváradi közèpiskolai Internátus.

Nagyváradon, a Tisza Kálmán téri Elek-féle házban (9. sz.) folyó évi szeptember hó 1-én

gimnáziumi, reáliskolai, felső kereskedelmi és polgári iskolai tanulók részére

az internátusban a második évfolyam nyilik meg.

Egyenkénti tanitás nevelő tanárok vezetése és ellenőrzése mellett. Szigoru korrepetálás és naponkénti kihallgatás a feladott leckékből.

Az intézet a város legegészségesebb helyén fekszik, közel a tanintèzetekhez.

Bő tájékoztatót kivánatra ingyen küld az intézet tulajdonosa és vezetője, a kivel értekezhetni lehet naponként 9-től 12-ig

Nagyvárad, 1907. junius 14.

Dénes Pál,
intézettulajdonos és igazgató.

Osers és Bauer motorgyára

Budapest, Podmaniczky-utca 18.

Ajánlja kitünő hirnévnek örvendö benzin lokomobiljait benzin lokomobilos cséplőszelvényeit és

szivógáz-motorait.

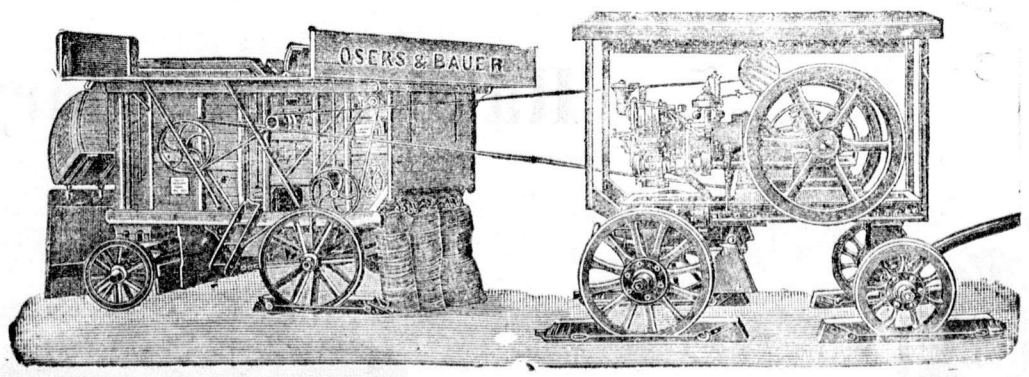

1-2 fillér üzemköltséggel. Elismert elsőrendü gyártmány! Szolidtömör kivitel! Kitünő referenciák! Kedvező fizetési feltételek!

Költségvetéssel és arjegyzékkel dijmentesen szolgálunk! 14

Uj fényképészeti és festészeti műterem Nagyváradon.

LEMBERT EDE

fényképészeti és festészeti műterme

mely a modern kor kívánalmainak megfelelően teljesen ujonnan épült Rákóczi-ut 8. szám a. (Fő-u. Györffi-ház) **megnyilt.**

Műtermében készit:

Platin képeket

Aquerelleket

Olajfestményeket

és régi képek után uj másolatokat.

Elsőrangu kivitel!

PÁL SÁNDOR

épület-, portál-, diszmü- és butor asztalos mester.

Rákóczi-ut 10 és Szaniszló-u. 2 sz. Stern palotàhan.

Elfogadok minden ezen szakmába vágó munkákat ugy mint épületek, portálok, üzletek, gyógyszertárak berendezését a legkitünőbb szaktudással, ugyszintén átalakitásokat és butorok javitását fényezését igen szolid árak mellett hivatkozom városunk intelligenciájának több elismerő nyilatkozatára ezért is kérem a nagyérdemü közönséget, hogy bizalommal felkeresni kegyeskedjenek egy levelező lap általi meghivásra bár hol megjelenek és költségvetéssel dijtalanul szolgálok.

Kiváló tisztelettel

Pál Sándor,

speciális szakiparos.

Pénz!

Olcsó

töketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósit, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való ***adás-vételét*** vagy ***bérletét*** a legsikeresebb eredménynyel közvetit.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,

bankbizományi és hitelforgalmi iroda

Nagyvárad, Mészáros-utca.

Telefon szám 424.

27

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesiti a n. érd. közönséget, hogy **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3 legfeljebb 3·4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképész-lámpák és mindennemü izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyancsak kaphatók **nernst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyergyánként 1·5 watt fogyasztással.

Csillárok, ivlámpák és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mü igazgatósága elvállalja

villamosvilágitási

erőátvitell berendezések felszerelését, bővitését, átalakitását, javitását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállitását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknèl megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Gyönyörü látványosság!

Bejegyzett minta. Törvényesen védve.

A karácsonyfa legszebb disze,

amelynek egy keresztènycsaládban sem volna szabad hiányoznia az általam javitott

1. sz. ragyogó karácsonyfa angyal-csengő,

teljesen fémből, 6 aranyozott angyallal, 30 cm. magas.

Kifogástalan működésért szavatosság.

A legkisebb és a legnagyobb karácsonyfán is azonnal megerősithető. Az asztalra helyezve, mint asztali csengő is használható. A meleg kályhára téve, gyertyaláng nélkül is müködik. A három gyertya melege a szerkezet lenditő kerekét mozgásba hozza és ez által a rajta alkalmazott javitott acélpálcák a három harangra ütve, kellemes, ezüstös harangszót hallatnak, áhitatos karácsonyi hangulatba ringatva ifjut és aggot egyaránt. Ára csomagolás és használati utasitással darabonként **K. 1.50.**

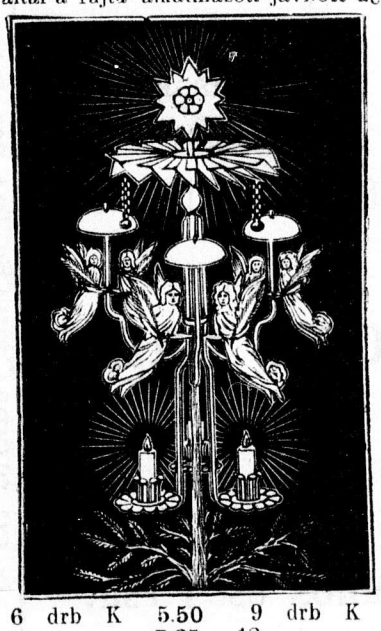

3 drb	K 4.25	9 drb	K 12.—
4 »	» 5.50	12 »	» 15.—
6 »	» 8.—	24 »	» 29.—
36 drb	K 43.50		
50 »	» 58.—		
100 »	» 112.—		

2. sz. Ugyanaz ***a karácsonyfa-Angyal-csengő legelegánsabb, legfinomabb nikkelezett kivitelben,*** csavart haranglábakkal, **3 ragyogóan fénylő ezüst Lametta-virággal,** mely virágok a gyertyák meggyujtása után **csodaszép fénysugarakat** fövelnek szerteszéjjel. Ára kartonban, használati utasitással darabonkint **K. 2.**

6	drb	K	5.50	9	drb	K	15.50	36	drb	K	57.50
3	»	»	7.25	12	»	»	20.25	50	»	»	77.50
4	»	»	10.50	24	»	»	39.50	100	»	»	150.—

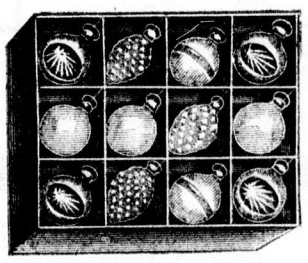

Legujabb Üveg-karácsonyfadisz

12 drb válogatva, gondosan kartonba csomagolva, a tárgyak nagysága és kivitele szerint **K** —.40. —.60 —.70 —.80, 1.—. 1.20, 1.50, 2.—, 6 drb. Kartonban a tárgyak nagysága és kivitele szerint **K** —.75 —.90, 1.— 1.20, **Lametta** (Angyalhaj) ezüst vagy arany, boritékonkint K —.10. Dió-drót 100 drb K —.20. Üveggolyó láncok 1, 1½, 2—2 fm. hosszua golyók nagysága szerint K —.90—.95. 1.20, 1.40. **Karácsonyfa-gyertyácska, 24 db kartonban K —.50** nagyobb 15 drb kartonban K —.58, Gyertyatartó tucatja K — K —.50.

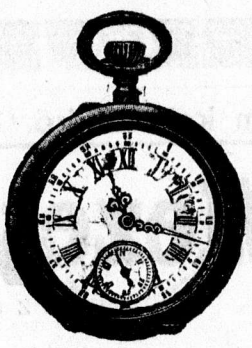

5 korona

egy valódi ***svájci Roskopf-rendszerü szabad. horgony remontoir óra massziv,*** szolid rugóvédővel. Svájci horgonymü valódi ólomvédjegygyel ellátott nikkeltokban, sarnirfedéllel, kerekded kávával, 36 óráig jár (nem 12 óráig járó óra) diszes és aranyozott mintákkal, **legpontosabban szabályozva, 3 évi kezességgel,** darabja K **5.**—, 3 drb K **14.**—. Percmutatóval K **6.**—, 3 drb K 17.—.

Dus választék főárjegyzékemben.

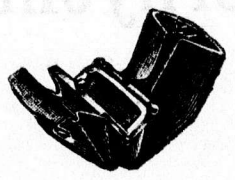

7223. sz. ***Pénztárca*** egy darab világosbarna szattyánbőrből, aprópénztárcával, 4 reteszszel, rugós belsőkávával, nikkelzárral 9 cm. hosszu, 6 cm. széles K 1.50.

7202. sz. ***Olcsó, jó pénztárca egy drb. erős, sima bőrből*** készitve elsőrendü marhabőrcsattal, 4 reteszszel, papirpénztárcával, 3 zárral, 9 cm. hosszu, 6 cm. széles K 1.35.

Jobb pénztárcák:

K. 1.85, 2.10, 2.80, 3.10, 3.50, 3.80, 4.20 és feljebb.

Tessék árjegyzéket kérni!

Karácsonyi jutalom. **Mindazon t. vevőim, akik szeptember 1-től november 30-ig** terjedő időben levélbelileg legalább **K 40.**— értékü egyszerre rendel, **karácsonyi ingyenjutalmul** egy 4343. sz. **Riadó ébresztő órát éjjel világitó számlappal és egy 1908. évre szóló naptárt ingyen kapnak hozzácsomagolva.**

Becserélés megengedve vagy a pénz vissza, tehát kockázat kizárva.

Szétküldés utánvétttel vagy a pénz előzetes beküldése mellett. A rendelés legelőnyösebben a postautalvány szelvényén eszközölhető. A rendelő levélben vagy rendelő lapon azonban **feltétlenül megjegyzendő,** hogy utánvételes szállitást kiván-e a rendelő, vagy pedig a rendelés összege postautalvánnyal elküldetett-e? **Minden rendelőnek érdekében áll rendelését a lehetőség szerint december 15-ike előtt beküldeni,** mert tapasztalat szerint a postán dec. 15-ike után az óriási tolódás következtében a szállitás nem eszközölhető oly gyorsan, mint rendes forgalom mellett. A megrendeléseket **idejekorán** intézzük **az**

Első óragyárhoz Konrád János cs. és kir. udvari szállitó. Bruk 2028. sz. (Csehország.)

Kérje több mint 3000 ábrát tartalmazó főárjegyzékemet, amely bárkinek azonnal ingyen és bérmentve megküldetik.

Nagyváradi középiskolai internátus.

Polgári iskolai magánvizsgálatokra

előkészitő tanfolyam.

Több oldalról érkezett felszólitásra elhatároztam, hogy internátusomban a polgári iskolai magánvizsgálatokra előkészitő tanfolyamot nyitok, melyben az oktatást középiskolai szaktanárok fogják végezni.

A tanfolyam az esti órákban fog megtartatni.

A tanfolyam tartama: három hónap.

Jelentkezni lehet e hó 20-ig d. u. 2—5 óráig.

Nagyváradon Tisza Kálmán-tér 9. a középiskolai internátusban.

Nagyvárad, 1907. szeptember hó 8.

d23. 1—3.

Dénes Pál,
a nagyváradi középisk. internátus igazgatója.

Nem kell kékkő, Garantált **Vetőmagcsáva** — készen, poralakban kapható

Mezey János és Társa

füszer- és csemege-kereskedése

Nagyvárad, Szent-László-tér.

Az őszi idény közeledtével, dúsan elláttuk üzletünket a legjobb **füszer- és csemege-árukkal,** minélfogva téli **bevásárlásokra** üzletünk a legalkalmasabb.

A legolcsóbb bevásárlási forrás, pontos és figyelmes kiszolgálás mellett

Bornyomó zsákok minden nagyságban.

Tisztelettel

Mezey János és Trsa,

Telephon szm 249.

NAGYVÁRAD, Takarékpénztári épület.

Urmös ágyhoz szükséges anyagok.

Naponta friss tea-vaj egynegyedkilo 33 kr.

Legfinomabb salon petroleum 1 liter 16 kr.

Dr. Rácz Ödön Sanatoriuma és vizgyógyintézete

(ezelött Politzer-féle)

Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-utcza, 7. szám.
Telefon 693.

Bejáró és bennlakó betegeknek egész éven át nyitva. (Fertőző és elmebetegek kivételével.) Vizgyógymódok, villany gyógyászat, villanyfürdők, szénsavas-törpefenyő. Asványfürdők, forró légkezelés, gőz szekrény, pöstyéni iszapkura. Inhalatiok. Vibratios massage, Soványitó és hizó kura.

Javalva: Idegesség, kimerültség minden neme, gyomor, bél-, sziv-, tüdő és légzőszervek bántalmai, izületi-, izom-, ideg csuznál kitünő gyógyeredmények.

Állandó orvosi felügyelet.

Olcsó árak. Pensio (lakás és ellátás) naponta 3 5-7 korona.

Prospektus és felvilágositással szivesen szolgál

Dr Rácz Ödön,
az intézet tulajdonosa és vezetője.

130

Kitüntetve I. dij és oklevéllel.

Szikszay József

műhangszerész

hegedükészitő specilista.

NAGYVÁRAD,

Nagy-Sándor-utcza 1. szám.

Mindennemü hangszerek készittetnek és javittatnak jutányosan, művésziesen.

Kitünő német és olasz húrok.

Réz és fa fuvó hangszerek,

Gramophon és harmonium javitás.

Ajánlom hangszereimet az ös zes tanintézetek fgyelmébe.

Iskola cipők

Csak jó minőségben

igen olcsó árak mellett
KIZÁRÓLAG

Aranyi Albert

cipőáruházában szerezhetők be.

Telefon 512. **NAGYVÁRAD, Fő-utca.** **Telefon 512.**

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.